

Valtuustoaloite: Kokkosnivan ja sen ympäristön kaavoittaminen / Nyman

Kunnanhallitus 10.04.2025 § 114
70/10.02.03/2023

Päätösesitys	Kunnanhallitus päättää 1) että kunta ei toistaiseksi käynnistä yleis- ja asemakaavatyön valmistelua Kokkosnivan alueella 2) todeta aloitteen loppuun käsitellyksi
Päätös	Kunnanhallitus päätti 1) että kunta ei toistaiseksi käynnistä yleis- ja asemakaavatyön valmistelua Kokkosnivan alueella 2) esittää valtuustolle osana aloitteiden tilannekatsausta, että aloite on loppuun käsitelty.
Käsittely	Elinvoimajohtaja selosti asiaa keskeytetyn kokouksen aikana Kunnanjohtaja teki muutetun päätösesityksen kohtaan 2): esittää valtuustolle osana aloitteiden tilannekatsausta, että aloite on loppuun käsitelty.
Perustelut	Kokkosnivan ympäristöä lähinnä on Kohkosen alueen yleiskaava, joka ei kuitenkaan ulotu aivan valtuustoaloitteessa kuvatulle alueelle. Aloitteessa mainitulla alueella ei ole yleiskaavaa. Alueella voimassa olevan Itä-Lapin maakuntakaavan selostuksessa viitataan kalatiestrategiaan: <i>"Rakennetuissa joissa parannetaan kalojen kulkumahdollisuuksia ja edistetään potentiaalisten lisääntymisalueiden käyttöönottoa esimerkiksi kalateiden, uomien vesittäminen ja perattujen koskien kunnostamisen avulla."</i> ja EN-merkintää avataan sekä viitataan Lappi-sopimukseen: <i>"Toimimme lohen ja muiden vaelluskalakantojen lisääntymisedellytysten turvaamiseksi. Esimerkiksi Kemijoen vesistöalueen ekosysteemin ennallistamiseksi edistetään vaelluskalojen palauttamista tukemalla luonnonmukaisten ohitusuomien rakentamista Kemijoen voimalaitoksilla sekä pienempien jokien ja purojen kunnostusta."</i> Lappi-sopimuksen kirjaus luonnonmukaisten ohitusuomien edistämisestä osana Kemijoen vaelluskalakantojen elvyttämistoimenpiteitä on yksi esille nostettu esimerkki tuettavista toimenpiteistä. Lappi-sopimuksen kirjauksen tarkoituksena ei ole poissulkea myöskään muita mahdollisia lain sallimia vaellusyhteysratkaisuja. Kalateiden tekniset rakenteet ja vaatimustasot ratkaistaan kohdekohtaisessa kalatien suunnittelussa sekä vesilain mukaisessa lupamenettelyssä aluehallintovirastossa." Maakuntakaavassa on annettu myös Kemijoen pääuoman vesivoimalaitoksille ja Kokkosnivan vesivoimalaitokselle kohdekohtainen suunnittelumääräys, jonka mukaan alueen yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa tulee luoda edellytykset kalaportaiden toteuttamiselle. Kaavamerkinnällä EN osoitetaan energiahuoltoa palvelevia laitoksia tai rakenteita, kuten voimalaitteita ja suurmuuntamoita. Kohdekohtaisella suunnittelumääräys EN 2323 (Kokkosniva): <i>"Alueen yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa tulee luoda edellytykset vaelluskalojen kulkua varten."</i>

- Kalateiden tekniset rakenteet ja vaatimustasot ratkaistaan kohdekohtaisessa kalatien suunnittelussa sekä vesilain mukaisessa lupamenettelyssä aluehallintovirastossa.
- Maakuntakaavassa osoitetut ekologiset yhteystarpeet perustuvat maakuntakaavan taustaselvitykseksi laadittuun luonto- ja maisemaselvitykseen sekä vuorovaikutteiseen prosessiin.”

Maakuntakaava on ohjeena laadittaessa ja muutettaessa yleiskaavaa, mikäli kunta päättää alkaa yleiskaavatyöhön. Maankäyttö- ja rakennuslain 35§ mukaan yleiskaavan tarkoituksena on kunnan tai sen osan yhdyskuntarakenteen ja maankäytön yleispiirteinen ohjaaminen sekä toimintojen yhteen sovittaminen.

Yleiskaavan koskevan MRL:n 35§ taustalla olevassa hallituksen esityksessä todetaan: 36 §. *Yleiskaavan laatimistarve. Yleiskaavan laatimistarve vaihtelee kunnittain suuresti niiden sijainnin, kehityksen ja muiden tekijöiden suhteen. Tämän vuoksi laatimistarve on ilmaistu erittäin joustavasti. Yleiskaavan laatimistarve jää siis varsin pitkälti kuntien oman harkintavallan piiriin. Tämä ei tarkoita sitä, että silloin kun yleisesti ilmaistun laatimistarvekynnyksen voidaan katsoa ylittyvän, kunta voisi jättää yleiskaavan laatimatta. Sama koskee yleiskaavan pitämistä ajan tasalla.*

Yleiskaavan laatimistarvekynnyksen voidaan katsoa ylittyvän esimerkiksi silloin, kun kunnan alueella on odotettavissa yleispiirteistä suunnittelua edellyttävää yhdyskuntakehitystä tai alueella on erityisiä ympäristöarvoja, joiden säilyttäminen edellyttää kunnallista yleispiirteistä suunnittelua. Tällaisia ympäristöarvoja ovat erityisesti luonto- ja kulttuuriarvot. Myös valtakunnalliset alueiden käyttöä koskevat intressit voivat johtaa yleiskaavan laatimiskynnyksen ylittymiseen.

Yleiskaavan laatimistarve on siis ilmaistu laissa hyvin joustavasti ja kyseessä on hyvin pitkälti kunnan oman harkintavallan piiriin kuuluvasta asiasta. Yleiskaava voidaan laatia myös maankäytön ja rakentamisen ohjaamiseksi määrätyllä alueella. Kokkosnivan alueelle ei kohdistu välitöntä rakentamispainetta. Alueen läheisyydestä on kuitenkin tunnistettu aurinkovoimapotentialinen alue, joka edessään voi johtaa yleiskaavoituksen käynnistymiseen. Kalatien rakentamista Kokkosnivalle on pidettävä tarpeellisenä ekologiselta kannalta, aluetalouden kehityksen ja kuntalaisten etua palvelevana edunvalvonnallisena tehtävänä, mutta yleiskaavan laatimiselle ei ainakaan toistaiseksi ole perusteita.

Valmistelija	Elinvoimajohtaja Sari Niemi, p. 040 480 9187
Esittelijä	Kunnanjohtaja Mikko Merikanto
Tiedoksi	Valtuuston esityslistalle / aloitekatsaus
Muutoksenhaku	Päätökseen, joka koskee vain asian valmistelua tai täytäntöönpanoa, ei saa kuntalain 136 §:n mukaan hakea muutosta.

Pekka Nyman on jättänyt aloitteen valtuuston kokouksessa 23.2.2023. Aloitteessa esitetään, että Pelkosenniemen kunnan on tarpeen ryhtyä yhdessä vesistön säännöstelijän kanssa laatimaan alueelle yleiskaavaa ja sen jälkeen asemakaavaa. Aloite on kokonaisuudessaan esityslistan liitteenä.

Kuntalain (410/2015) §:n 39 mukaan kunnanhallitus vastaa kunnan hallinnosta ja taloudenhoidosta. Aloitteet sitovat kunnan työajallisia ja taloudellisia resursseja sekä vaativat priorisointia. Hyvä hallinto edellyttää aloitteiden käsittelyä kohtuullisessa ajassa.

Kunnanhallitus on tarkentanut (10.6.2019 § 140) aloitteiden käsittelyprosessin siten, että kunnanhallitus päättää aloitteen valmistelun aloittamisesta. Aloitteiden käsittelystä on lisäksi laadittu prosessikuvaus, jolla pyritään selkiyttämään aloitteiden käsittelyn työnjakoa, nopeuttamaan aloitteiden käsittelyä ja parantamaan tiedotusta aloitteen etenemisestä.

Valmistelija	Kunnanjohtaja Päivi Vauhkonen, 040 157 7045
Esittelijä	Kunnanjohtaja
Päätösesitys	Kunnanhallitus päättää 1) merkitä tiedoksi valtuustoaloitteen 2) lähettää aloitteen valmisteltavaksi elinvoimapalveluihin
Käsittely	
Päätös	Päätösesitys hyväksyttiin.
Tiedoksi	Aloitteen tekijä Elinvoimajohtaja
Muutoksenhaku	Päätökseen, joka koskee vain asian valmistelua tai täytäntöönpanoa, ei saa kuntalain 136 §:n mukaan hakea muutosta.